

Sygn. akt IV CSK 230/06

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 6 grudnia 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Iwona Koper (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jan Górowski

SSN Mirosława Wysocka

w sprawie z powództwa B. O., M. O., B. O. i U.O.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej "(...)" w S. i E. O.

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanego E. O.- Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA Inspektoratu w S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 6 grudnia 2006 r.,

skargi kasacyjnej powodów

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 27 stycznia 2006 r., sygn. akt (...),

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Powodowie - małżonkowie B. i M. O. oraz ich córki U. i B. O. domagali się zasądzenia od pozwanych Spółdzielni Mieszkaniowej „(...)” w S. oraz E. O. solidarnie odszkodowania obejmującego zwrot kosztów eksmisji, kosztów remontu lokalu, zapłaty za zniszczone wyposażenie mieszkania, odzież i dokumenty oraz zasądzenia zadośćuczynienia na rzecz każdego z powodów. Twierdzili, że na wniosek pozwanej Spółdzielni, zostali wyeksmitowani z mieszkania przez pozwanego E. O. Komornika Rewiru (...) przy Sądzie Rejonowym w S. Eksmisja była nielegalna, gdyż ustawa zakazywała eksmisji bezrobotnych na bruk, a powód był w tym czasie bezrobotny.

Udział w sprawie, jako interwenient uboczny po stronie pozwanej, zgłosił ubezpieczyciel E. O. - PZU S.A. Inspektorat w S.

Wyrokiem z dnia 3 czerwca 2005 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił powództwo w oparciu o następujące ustalenia.

Powód był członkiem pozwanej Spółdzielni i w dniu 18 lutego 1981 r. uzyskał przydział własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, w którym zamieszkiwał z żoną oraz trojgiem dzieci. W 1994 r. powodowie zaczęli zalegać z zapłatą czynszu i na skutek narastającego zadłużenia w dniu 30 czerwca 1998 r. rada nadzorcza wykluczyła powoda ze Spółdzielni. Z uwagi na dalsze nieuregulowanie czynszu Spółdzielnia wystąpiła do sądu o eksmisję powodów, która została orzeczona wyrokiem zaocznym z dnia 15 grudnia 2000 r. Wniosek powodów o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego został oddalony, zaś sprzeciw prawomocnie odrzucony. Pozwana Spółdzielnia uzyskała klauzulę wykonalności na wyroku zaocznym w dniu 26 marca 2001 r. W dniu 20 kwietnia 2001 r. Spółdzielnia wystąpiła do Komornika Sądu Rejonowego S., którym był wówczas pozwany E. O. o wszczęcie egzekucji. W dniu 25 maja 2001 r. pozwany zawiadomił dłużników o wszczęciu egzekucji oraz wezwał ich do dobrowolnego opróżnienia mieszkania. Do wezwania dołączył pismo, w którym zwrócił się o pilne udzielenie informacji na temat sytuacji rodzinnej i mieszkaniowej. Pytania dotyczyły posiadania małoletnich dzieci, pracy, źródła

utrzymania, sytuacji mieszkaniowej oraz tego czy dłużnik wystąpił o przyznanie lokalu zastępczego. Powodowie nie udzielili odpowiedzi. Termin przymusowego wydania lokalu został wyznaczony na 25 czerwca 2001 r. Powód zobowiązał się wobec Spółdzielni zapłacić zaległości do tego dnia, lecz do września 2001 r. uiścił jedynie część długu w związku z czym Spółdzielnia postanowiła wykonać wyrok eksmisyjny. W tym celu w dniu 26 września 2001 r. komornik udał się do lokalu z asystą milicji. W obecności powódki M. O., rzeczy powodów zostały spakowane do worków foliowych, a następnie wraz z meblami złożone w piwnicy pawilonu pozwanej. Zgromadzone w nieogrzewanym pomieszczeniu, na skutek długotrwałego składowania, rzeczy te uległy w większości zniszczeniu. Do wykonania wyroku eksmisyjnego powód nie chorował i nie leczył się. W związku z informacją o sprzedaniu mieszkania na przetargu powód prawdopodobnie przebył zawał, lecz nie leczył się z tego powodu. Wyrokiem z dnia 27 lutego 2002 r. Sąd Rejonowy w S. ustalił, że powodom przysługuje prawo do lokalu socjalnego.

Dokonując oceny prawnej przytoczonych ustaleń Sąd Okręgowy wskazał, że w dacie zdarzenia podstawę odpowiedzialności komornika stanowił przepis art. 769 § 1 k.p.c., zgodnie z którym komornik był odpowiedzialny za wyrządzenie szkody umyślnie lub przez niedbalstwo, jeżeli poszkodowany nie mógł szkodzię zapobiec za pomocą środków przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego. Powodowie zarzucali pozwanemu komornikowi naruszenie przy wykonywaniu opróżnienia lokalu trybu szczególnego, wynikającego z ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów i zasobie mieszkaniowym gminy (tekst jedn. Dz.U. 2005 r., Nr 31, poz. 266 – uopl), dotyczącego sytuacji, gdy wyrok orzekający eksmisję, który zapadł pod rządami poprzedniej ustawy, nie został za jej bytu wykonany. Wówczas to, zgodnie z art. 35 ust. 4 uopl, jeżeli w toku postępowania okaże się, że, obowiązkiem opróżnienia lokalu objęta jest osoba, co do której od tej pory sąd miał obowiązek orzekania o tym lokalu (art. 14 ust. 4 uopl) komornik powinien zawiadomić tę osobę o możliwości wystąpienia do sądu z takim powództwem, zawiesić postępowanie oraz o zawieszeniu postępowania zawiadomić prokuratora. Użyte w powołanym przepisie pojęcie „ jeżeli okaże się w toku postępowania egzekucyjnego” oznacza – jak przyjął - powzięcie przez

komornika wiadomości z urzędu także poprzez zawiadomienie go przez dłużnika. Komornik nie jest natomiast zobowiązany do prowadzenia dochodzenia dla ustalenia czy eksmitowaną jest osoba, której przysługuje prawo do lokalu socjalnego. Zdaniem Sądu Okręgowego pozwany E. O. wykonał swoje obowiązki w tym zakresie, bowiem kierując się wymogiem ustalenia, czy powodowie nie są osobami, co do których obecnie istniałby obowiązek orzeczenia o lokalu socjalnym, skierował do nich pismo z zapytaniem o ich sytuację, na które nie uzyskał jednak odpowiedzi. Wiadomość taka nie dotarła do pozwanego od powodów także w trakcie postępowania egzekucyjnego.

Odnośnie do odpowiedzialności Spółdzielni, nie znalazł Sąd Okręgowy podstaw do przypisania jej, warunkujących tę odpowiedzialność, działań lub zaniechań o charakterze bezprawnym. Postępowanie Spółdzielni na każdym etapie ocenił jako zgodne ze statutem i przepisami prawa. Wskazał, że powodowie mieli obowiązek wydania lokalu opróżnionego z rzeczy, a ponieważ tego nie uczynili zaszła potrzeba zgromadzenia ich w pomieszczeniu magazynowym, dla którego przepisy nie przewidują standardów wyposażenia. Powodowie nie zadbali także o to, by swoje rzeczy w miarę szybko zabrać z magazynu pozostawiając je tam na sezon zimowy bez ogrzewania. Niezależnie od tego powodowie nie wykazali wysokości poniesionej szkody, a opis rzeczy sporządzili w tak lakoniczny sposób, iż mimo dopuszczenia przez sąd z urzędu dowodu z opinii biegłego nie było możliwe przeprowadzenie tego dowodu. Odnosząc się do żądania zasądzenia zadośćuczynienia stwierdził Sąd Okręgowy, iż powodowie za wyjątkiem B. O. nie przedstawili twierdzeń co do rozstroju zdrowia lub obrażeń ciała, a co do jego osoby, w świetle opinii biegłego lekarza, brak jest danych pozwalających stwierdzić powstanie lub pogłębienie choroby wieńcowej w związku z działaniami pozwanych.

Zaskarżonym obecnie wyrokiem Sąd Apelacyjny oddalił apelację powodów. Sąd ten podzielił pogląd Sądu pierwszej instancji odnośnie do wykładni art. 35 ust. 4 uopl, z którego nie wynika obowiązek prowadzenia przez komornika dochodzenia w celu ustalenia, czy osoba objęta tytułem wykonawczym należy do kategorii osób objętych art. 14 ust. 4 uopl. Zaakceptował stanowisko zaskarżonego wyroku, iż powodowie nie wykazali przesłanek odpowiedzialności

pozwanych w postaci rodzaju i rozmiaru doznanej krzywdy oraz wysokości szkody której naprawienia domagali się. Na brak możliwości dokonania wyceny ruchomości z przyczyn leżących po stronie powodów wskazali kolejno dwaj powołani do wydania opinii biegli. Sąd Apelacyjny oddalił zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 278 § 1 k.p.c. dzieląc ocenę tego Sądu, iż samo tylko niezadowolenie powoda z treści opinii biegłego lekarza kardiologa nie stanowiło dostatecznej podstawy do uwzględnienia jego wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii kolejnego biegłego.

Wyrok Sądu Apelacyjnego powodowie zaskarżyli w całości skargą kasacyjną zarzucając oczywistą obrazę art. 14 ust. 4 i 35 ust. 4 uopl polegającą na przyjęciu, że komornik nie był zobowiązany do samodzielnego dokonania ustaleń w toku postępowania egzekucyjnego, czy w stosunku do powodów zachodzą przesłanki określone w tych przepisach, co skutkowałoby obowiązkiem odstąpienia przez komornika od przeprowadzenia eksmisji powodów na bruk i zawieszenia postępowania do czasu przyznania powodom lokalu socjalnego. Wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 35 ust. 4 uopl nakłada na komornika obowiązek zawiadomienia osoby objętej nakazem opróżnienia lokalu, w stosunku do której zachodzą przesłanki określone w art. 14 ust. 4 uopl, że może wystąpić z powództwem o ustalenie uprawnienia do lokalu socjalnego w terminie sześciu miesięcy od tego zawiadomienia (ust. 4 w zw. z ust. 2), a następnie zawieszenia postępowania egzekucyjnego i zawiadomienia o jego zawieszeniu prokuratora. Koniecznym warunkiem wypełnienia tego obowiązku musi być więc samodzielne ustalenie przez wykonującego wyrok eksmisyjny komornika, czy objęta nim osoba należy do kategorii osób w stosunku do których, zgodnie z art. 14 ust. 4 uopl sąd nie może orzec o braku uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego. W tym celu komornik powinien odebrać od osoby eksmitowanej stosowne oświadczenie dotyczące istnienia przesłanek określonych w art. 14 ust. 4 uopl. Dopiero stwierdzenie na jego podstawie, że przesłanki takie nie zachodzą pozwala kontynuować postępowanie

egzekucyjne. Jeżeli natomiast z oświadczenia tego (lub z innego źródła, z którego informacja taka dotrze do komornika) wynikać będzie, że eksmitowany jest osobą, o której jest mowa w art. 14 ust. 4 uopl, komornik musi zawiadomić ją o przysługującym jej powództwie, a postępowanie egzekucyjne ulega zawieszeniu. Brak zawiadomienia eksmitowanego, że może wystąpić o ustalenie uprawnienia do lokalu socjalnego powoduje, iż bieg terminu do jego wytoczenia nie rozpoczyna się. Dokonanie tej czynności powinno być więc przez komornika udokumentowane przez jej zaprotokołowanie lub pokwitowanie dowodem odbioru przez eksmitowanego pisemnego pouczenia. Niewadliwy z punktu widzenia przedstawionej wykładni art. 35 ust. 4 uopl jest kwestionowany przez skarżących pogląd, który za aprobatą Sądu Apelacyjnego, wyraził Sąd pierwszej instancji, iż przepis ten nie nakłada na komornika obowiązku prowadzenia dochodzenia dla ustalenia czy eksmitowaną jest osoba, której przysługuje prawo do lokalu socjalnego. Użyty w omawianym przepisie zwrot „jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego okaże się ...” błędnie został natomiast zinterpretowany przez oba sądy orzekające jako opisujący sytuację, gdy komornik w toku wykonywania czynności powziął wiadomość z urzędu, w szczególności, gdy dłużnik skierował do niego informacje, że obecnie przysługuje mu uprawnienie do lokalu socjalnego. Wykładnia taka, nie mająca dostatecznego oparcia w brzmieniu przepisu, oparta na założeniu całkowicie biernej postawy komornika, pozostawałaby w sprzeczności z ochronnym charakterem i celem przepisu art. 35 uopl, który przy jej przyjęciu nie mógłby być zrealizowany.

W konsekwencji słusznie, zarzucając naruszenie art. 35 ust. 4 w zw. z art. 14 ust. 4 uopl podnoszą skarżący, iż brak było dostatecznych podstaw, by w okolicznościach sprawy uznać, że pozwany E. O. przy przeprowadzaniu eksmisji powodów wykonał należycie swoje obowiązki wynikające z tych przepisów.

Zarzut skargi kasacyjnej, chociaż uzasadniony, pozbawiony jest jednak doniosłości prawnej polegającej na możliwym wpływie jego uwzględnienia na wynik postępowania kasacyjnego. Nie może on odnieść postulowanego wnioskami skargi skutku w sytuacji, gdy u podstaw oddalenia roszczeń powodów legły także inne przyczyny w szczególności nie wykazanie przesłanek odpowiedzialności pozwanych w postaci rodzaju i rozmiaru doznanej krzywdy oraz wysokości

doznanej szkody. Do związanych z tymi zagadnieniami okoliczności nawiązują wprawdzie skarżący w uzasadnieniu skargi, lecz nie pozostają one w związku podstawą, na której została ona oparta i w granicach której jest rozpoznawana (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Nie mają one przy tym charakteru dalszych samodzielnych podstaw kasacyjnych kwalifikowanych przez wskazanie naruszonych przepisów prawa procesowego czy materialnego.

Z tych przyczyn orzeczono o oddaleniu skargi (art. 398¹⁴ k.p.c.).

jz

/tp/